

z lepimi dohodki razna društva primerne zabave in koncerte n. pr. slovenska društva Tržaška s sodelovanjem opernih pevcev g. Trznika in gospe Strasser-Čehove; podružnica v Šiški s sodelovanjem sl. »Ljubljanskega Sokola«, »Slavca« in šišenske »Čitalnice«; Šentjakobsko-Trnovska ženska podružnica s sodelovanjem prvega slovenskega pevskega društva »Gorotan«; Litijske in Šmartinske Slovenke izboren koncert; družbini šolski zavodi Tržaški in v Rojanu pa so obhajali slavnost sv. Cirila in Metodu z jako zanimivimi in prikladnimi vsporedi. Blagajnik konstatuje izvanredno obilne prispevke zadnjega meseca, ki so prav primerno došli, ko troški v društvene svrhe naraščajo. Tajnikovo izvestje o došlih ulogah in njih upravni rešitvi se odobrovalno vzame na znanje. Prošnje za podpore, nagrade, podaritev knjig, učil itd. se uslišijo. Predlogi ob osnovi novih zabavišč se odobré. Gledé letošnje skupščine se potrebno ukrene. Vsled sporazumljenja s slavnim načelnštvom ženske podružnice bode velika skupščina dne 26. julija na dan sv. Ane v Sežani na Krasu. Celotni vspored se bo objavil pozneje. Dozdaj je zglašenih že čez 30 podružnic s približno dvakrat toliko delegati. Uljudno vabimo še druga načelnštva, da čem prej naznanijo svoje zastopnike, oziroma pooblaščenca, da se bo moglo pravočasno potrebno oskrbeti v Sežani. Po pravilih sme vsak izvoljeni zastopnik, ako je služajno zadržan, pooblastiti kateregakoli družbenika, oziroma pošlje pooblastilo lahko vodstvu, ki to oskrbi. Sploh pa so vabljeni vsi rodoljubi in pospeševalci slovenskega šolstva k skupščinski slavnosti v Sežano.

Cerkvene zadeve.

Sveti Pavel, apostol svetá in učitelj narodov.

II. Od § 15 naprej stopi sv. apostol pred nas v podobi človeka, sv. moža in že v tem paragrafu se nam opisuje njegovo trpljenje. Malo ga ni bilo v teku njegovega življenja! Dokler je bil Savel, cvéle so mu rožice, Pavlu pa je blizo povsodi štrlelo nasproti le trnje, ali kakor sam pravi (2. Cor. 7, 5), »zunaj boji, znotraj strahi«. Vendar apostol svetá ni poznal strahú. § 16 nam ga kaže za moža, ki zna in se postavi, kedar je treba, za moža brez strahú. Orožje, na katero se opira, pa je — les sv. križa. »Meni«, pravi (Gal. 6, 14), »meni pa ne bodi, da se hvalim, kakor v križu Gospoda našega Jezusa Kristusa, v katerem je meni svet križan in jaz svetú«.

Ni pa torej čuda, da isti Gospod hvali tudi svojega apostola ter na-nj kaže tako, da ga človek ne more prezreti, — s čudeži in »čudeže je delal«, poroča sv. Lukež (Dejanje apost. 19, 11), »Bog po rokah Pavlovih...« O teh govori v naši knjigi § 17 iz večine po besedah apostola, kakor jih človek nahaja v raznih listih njegovih. Ali apostola čudeži niso prevzeli, marveč še le potrjevali ga v njegovi ponižnosti (§ 18) in zdržljivosti (§ 19). Te čednosti ste se svetili čuda lepo v življenji Pavla in daj Bog, da se svetite tudi v našem, izlasti še v življenji duhovnika! Opisujete pa se v naši knjigi jako ljubo in jaz upam, da ne zastonj.

Ali naše prizadevanje je prazno, če si ne prosimo moči od zgoraj — v molitvi. Sv. Pavel nam je tudi v tem vzgled (§ 20); molil je sam in veliko, ali tudi nas opominja, naj molimo: »V molitvi bodite vstrajni in čujte v njej v zahvaljevanji« (Col. 4, 2)! V § 21 se nam razkriva srce sv. Pavla polno ljubezni do sv. vere in posebej (§ 22) do svojih rojakov — naroda izraelskega. Ali kako? Visoki pisatelj odgovorijo, da je ta ljubezen pri sv. Pavlu imela korenino »v ljubezni do Jezusa Kri-

stusa, za katerega je hotel sv. Pavel ves svoj ljubljeni narod pridobiti. In ta je edina prava ljubezen, iz katere izvirajo tudi druge državljanske čednosti, poganjajo tudi druge domovinske kreposti«. Na tej podlagi se razvije lahko in pravo rodoljubje in če te podlage nima, je prazno — cvet brez sadú. Če hoče, sme še človek reči kaj več o njem, pa le ne hvale! Le-to poglavje je prav za naše razmere in kaj umestno ter upam, da ne ostane brez uspeha pri bralcih, katerim velja resnica več, kakor koristi lastne osebe. Priporoča se torej vsem rodoljubom v resno preišljevanje.

§ 23 nas seznanja z učenci in učenkami sv. Pavla; tacih je imel žive dni precejšnje število iz vseh stanov, ali jaz želim, da jih dobi tudi naše dni obilo in po vzgledih, katere navaja to poglavje, lahko je vsakdo vesel, če more in sme — v njih društvo. Zanima pa v tem poglavji bralca, poleg velicij drugih, posebno se to to, kar bere o sv. Tekli, »najsvetejšem biseru v kroni Pavla učitelja«. Stolna cerkev v Milanu nosi nje ime — cerkev, ki je biser krščanskih staveb.

Kak je neki bil sv. Pavel po svojem vunanjem delu, torej po svojem telesu? O tem se poučimo iz § 24. Sv. Pavel je bil »more biti gledé na telo slaboten, toda po duhu in po srci svojem je bil velikan, da ga ni jednakega pod solncem božjim«. Taka je bila po priliki sv. Pavla vunanja postava, taka njegova notranja veljava! V § 25 se sklene razprava o sv. Pavlu — razprava velevažna sama na sebi, zavoljo osebe, katero nam stavlja pred oči; velevažna zavoljo jezika, v katerem jo imamo: v slovenskem našem jeziku še njej nimamo enake; velevažna zavoljo pisca — našega milostljivega knezoškofa. Kakor so nam od Boga poslani za višjega pastirja, tako se nam kažejo v tej knjigi za uzor delovanja tudi v knjigi. Morebiti od mene ni prav, vendar pa si upam reči, da tudi iz te knjige našega ljubljenege vladike veje naše staro geslo: vse za vero, dom, cesarja!

Če še naj rečem kaj o besedi te knjige, menim, da večim bralcem ne bode treba velicij besedij, kajti ona je, kakor na leci, tudi v tej knjigi goreča, polna, navdušena in naj rečem na kratko, apostolska. Dokazovanje je prepričevalno in ne manjka mu prijetne spremembe ter se opira po večih kratih tudi na posvetne vede. Tiskarni, če izvzamem nekatere malenkosti, ni kaj oporeči ter je pri tem svojem delu vredna pohvale. Bralcev pa vem, da za to knjigo ne bode malo, želim še samo, da jej bode tudi srečnih posnemovalcev.

V Mariboru na dan sv. Pavla 1893.

Dr. Mlakar.

Gospodarske stvari.

Detelja in nje raba.

(Konec.)

Povspešuje se ta zmes posebno s tem, da se pridene malo žita, celo zrnje ali pa zdrobljeno. Najpripravniši je za to stvar oves, ker ima izmed vseh žitnih vrst največji in odločilni upliv na mleko. Ako polagaš divjo ali zajčjo deteljo, moraš več slame primešati, kakor če imaš pravo ali nemško deteljo. Ako pa je detelja že stara in ima zato le malo dušičnatih tvarin v sebi, mora se kaka druga klaja primešati, da ne trpi mleko škode. Najboljše pa še je, da se ne čaka, da bi bila detelja prestara.

Kar se suhih hranil tiče, ki so v zeleni detelji, morajo se ta s tem poravnati in škoda, ki bi imela slediti, s tem odvrniti, da se detelja mokra zmeša z veliko množino slame, zdrave klaje ali otrobov in da pri-

meša vrh slame še nekoliko sena. — Zopet drugi nočejo z zeleno deteljo krmiti, češ, saj je pride skoraj polovica pod jasli in živini pod noge, vse jedno velika potrata. No, če ni drugega oponosa, temu edinemu se tudi izogne: zreži na drobno deteljo in ne bo se stlala po hlevu in mnogo rajši boš je mešal s slamo ali senom!

Ako torej previdno ravnamo z deteljo, ne bo kar nič škodila, čeravno se zelena polaga, hasnila pa bode vsaj toliko, da bode vselej dosti dobrega mleka in zdravega masla pri hiši, kar je tudi nekaj vredno, to bo priznala vsaka gospodinja. — Krmljenje s suho deteljo pa je na drugi strani zato pripravno, ker ni pri tem nobene nejednakomernosti pri klaji in ker je bogata suhih hranilnih tvarin. Seveda se mora v enakomerni množini dajati; le težko je deteljo sušiti, jo spravljati in jo na mesto sena imeti, ker se je pri vseh teh poslih precej pogubi. Skušnja uči, da je rudeča in nemška detelja zelena tako prebavna, kakor posušena, če se le ne zgubi gredeč pri sušenju preveč perja in cvetja, kar se pa težko ubrani, kajti celo pri najlepšem vremenu se ga mnogo pogubi. Za to pa je taka suha detelja veliko težje prebavna, kakor zelena. Še več škode trpi gospodar, ako celo vreme ni ugodno, ko se detelja suši in spravlja in temu ne more človek kar nič zapovedovati. Ne le krmljenje z zeleno, temveč tudi s suho deteljo ima precej slabih strani.

Ako bi se dala detelja brez vse škode pri ugodnem vremenu spraviti in dobro posušiti, bilo bi na vsak način krmljenje s suho pripravnejše in hitro bi opustili ono z zeleno. Ker se pa to komaj zgodi, stori previdni kmetovalec najpametnejše, ako hodi po srednji poti, tako namreč, da porabi nekaj detelje zelene po letu, drugo pa skrbno posuši in jo po zimi polaga.

Sejmovi. Dne 13. julija v Ločah. Dne 15. julija v Dobovi, v Zdolah in v Arveži. Dne 17. julija v Dobji, v Račah in na Muti.

Dopisi.

Iz Tepanja pri Konjicah. (Šola.) Dne 12. marcija so nam blagoslovil vogelni kamen za dvorazredno ljudsko šolo č. g. Marko Tomažič, vikar Konjiški; imeli so primerni govor, naposled so rekli, da želijo, naj bi bili vsi, ki se bojo v tej šoli učili, časno in večne srečni in to želimo tudi občani Tepanjski. Šola se je potem pridno zidala, dokler je bilo kaj stare opeke ali potem je delo prenehalo, dokler ni bila nova opeka napravljena. Zdaj se zopet pridno dela in upamo, da bo do konca septembra gotova, če bo vreme ugodno. V jeseni pa se začne v njej podučevati. Šola stoji na ravnem, bode imela edno nadstropje, na eni strani bodete šolski sobi, prvi razred odspodaj, drugi pa nadprvim odzgoraj, na drugi strani pa, spodaj podučiteljske dve sobi, odzgoraj pa nad temi nadučiteljski dve sobi s kuhinjo, šola bo imela dva vrta precej velika, eden bo pred, drugi pa za šolo. Šola stoji blizu državne velike ceste pri Tepanjski vasi, ki ima tudi malo trgovino in tri poštene krčme; do Konjic je eno uro hoda, do male postaje Dražives ali kakor Nemci pravijo, Gatersdorf, je dobre četrt ure, to je na železnici iz Poličan v Konjice. Okolica je lepa in precej rodovitna, v občini so tudi vinogradi in sadonosniki in za sadjorejo še lepi prostori, zato pa je železi, da dobi šola takega učitelja, ki bo v sadjereji in vinoreji kaj razumel, prebivalci so kmetje in pridni katoliški Slovenci, nemškutarjev tukaj ni. Služba nadučitelja in podučitelja je baje razpisana do 15. julija in se neki še ni nihče oglasil do danes to je

do drugega julija; eden gg. učiteljev lahko prevzame občinsko pisanje, ki nese tu blizo pol stataka, ker sedaj hodi eden od druge fare sem pisat. Vsi občani si želimo pridnega gospoda učitelja, naj bi bila nam in našim otrokom lep izgled, da bi potem vsi skupaj delali: vse za vero, dom, cesarja!

Iz Noršinec pri Ljutomeru. (Izlet.) Na dan sv. Petra in Pavla je priredila Ljutomerska čitalnica izlet v našo vas in sicer k našemu narodnemu gostilničarju, gosp. Marku Vaupotiču. S slovenskimi zastavami olupšan vrt je čakal izletnike, katerih je prišlo nad sto. Med njimi mnogo zavednih gospá in gospodičin, kar posebno z veseljem omenjamo. Zabava je bila zelo zanimiva in prav prijateljska. Čitalniški pevski zbor nas je razveseljeval z mičnim petjem. Posebno smo opazili, da gojijo naši pevci kaj radi prelepe narodne pesmi. Tako je prav. V svoji sredini smo opazili tudi mnogo zavednih posestnikov iz Babinec in Noršinec, kar je znamenje, da se tam narodna zavednost močno prebuja in utrjuje in da je »naš Franček« res samo »glas vpjiočega v puščavi«. Saj tudi na svetu nič hujšega ni, kakor če človek svojo narodnost proda za par smrdljivih Judaževih grošev. Takemu pravi narodna pesem: »Rjav kakti Judaž bodi itd.« Mi Babinčanje in Noršinečanje bomo zmeraj branili svojo narodnost. Gnjusni nemčurski groši nas ne bodo zapeljali. Kdor pa bi prišel k nam delat razprtije in svaje, za tistega imamo vsekdar dobro vraštvo. Ljutomerski čitalnici gre pa hvala, da nam je napravila s svojim izletom pošteno in lepo zabavo.

Iz Podsrede. (Posvečuj praznik!) Dne 2. julija — v spomin Marijinega obiskovanja, v nedeljo — je šel hlapec J. popoldne »prilasti« kosit. Ko prinese koš trave domú, vrže jo v gare pred konje. Drugo jutro pride gospodar K. v hlev, pa se čudi, ko zapazi, da imata konja nenavadno debelo otečena gobca. Hlapca dolži, da je menda konja po gobcih tolkel. Ko pa hlapec to taji, začne po jaslih bolj natanko preiskavati, in najdejo v njih mrtvega — gada. Hlapec ga je s koso razparal, s travo ne vedeč domú prinesel in konjema v gare vrgel. Konji so ga s travo na-se potegnili, in on je obadva piknil. Temu in tudi drugim hlapcem bi bilo treba nekaj več pazljivosti in toplo priporočati, da je ob nedeljah se treba od hlapčevskih opravil zdržati in nedelje in praznike posvečevati. Ta zapoved ni dana za družino, ampak za gospodarje, ki so dolžni paziti, da se deželske in božje zapovedi spolnjujejo. Pa obilni »trgci« ob Sotli so v tej zadevi velike graje vredni: v Podčetrtku, v Kozjem, v Podsredi ob nedeljah in praznikih kosijo, sušijo, rokodelci šivajo, tolčejo, nabijajo, vošijo itd., kakor da bi tam kristjanov ne bilo! — Oni hlapec, ki je srečno odletel, da ga gad ni piknil, je pa par dnij po tej dogodbi komaj smrti ušel, ker ga je voz povozil. Ne bi li bil ta dogodek skrivnostni namigljaj hlapcem in gospodarjem, da je treba svetke posvečevati!

Od nemške meje. (Marsikaj.) Tukaj smo dne 4. julija večer po vseh gričih prav slovesno s kresi obhajali sv. Cirila in Metoda tako, da smo se nekaterim čudili. Tudi dne 13. junija se je pri Sv. Petru za sosednje brate Hrvate obhajal narodni praznik, njim v čast, nam pa v spodbujajo. Tu je namreč bil pred 36 leti pokopan grof Draškovič na Petrovskem pokopališču k večnemu počitku. Pa ker je za svoj narod hrvaški veliko storil in žrtvoval, zato pa ga tudi narod ni pozabil. Čez dolgih 36 let so ga iz Petrovskega mirodvora nesli v cerkev Sv. Petra, in tam je bilo 6 čast. duhovnikov, ki opravijo mrtvaške molitve zanj vprico treh hrvaških zastopnikov, pa tudi gornjeradgonskih gospodov Otona Ploj, dr. Gorički, F. Šrafl in mnogo drugega ljudstva, ki so za rajnega Draškoviča molili. Po sv. meši